

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

ירושלים, י"א אלול תשע"ה
26 אוגוסט 2015

אסמכתא : 0287-15/HOZ

אל: מנהלי בתי"ס היסודיים
מנהלי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות
מנהלי המחוזות
המפקחים הכוללים במחוזות

תקן השעות בבתי הספר היסודיים בחינוך הרשמי בשנת הלימודים התשע"ו בחינוך הרגיל

1. כללי

מטרת ההנחיות להקצאת שעות התקן לשנת הלימודים תשע"ו היא, לסייע בידי המנהלים והמורים בארגון הלימודים ובקביעת מערכת השיעורים, בהתאם לתקן השעות העומד לרשות בית הספר (אין לחרוג מתקן השעות המוקצות לביה"ס).
מנהלי המחוזות ינחו את המפקחים ללוות את החלוקה הפנימית של שעות התקן בכדי להבטיח:

- שיבוץ המורים הקבועים על פי היקף עבודתם, בכדי למנוע יצירת בעיות פרופסיונליות.
  - תכנון העבודה הפדגוגית, עפ"י תכנית הלימודים הבסיסית הנגזרת מהנחיות המשרד כפי שפורסמו בחוזרי המנכ"ל:
    - תכנית היסוד (ליבה) לחינוך היסודי במדינת ישראל, תשס"ו/3(א), כ"ט בתשרי התשס"ו.
    - תכנית קרב למעורבות בחינוך, תשע"ב/10 (א).
    - "אבני דרך" ומסמך מתנ"ה, המפרטים את מבנה הלימודים, עקרונות ההוראה וארגון מערכת השעות בבית הספר היסודי, תוך שמירה על מסגרת השעות המוקצות ושיבוץ על פי הכללים המחייבים.
- מנהלי בתי הספר מתבקשים לא לעכב דיווחים למטה מצבת התלמידים, ובעיקר, להקפיד על דיווח תלמידים חדשים, עזיבות וטיפול בשגויים וכפולים וכן, על קליטת כל התלמידים כתקינים (ראה סעיף 5).
- הנהלת המשרד הגדירה את סדר הקדימויות בגיבוש המדיניות הפדגוגית ברמת מטה, מחוז ובי"ס. המנהלים נדרשים לוודא שסדרי הקדימויות יבואו לידי ביטוי בחלוקת המשאבים ובכלל זה, בארגון מערכת השיעורים וכן בחלוקת שעות התקן.
המפקחים הכוללים ינחו את בתי הספר לגבי הנושאים הנגזרים מהמדיניות הפדגוגית של המשרד.

עמוד 1 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

2. הקצאת שעות תקן

- 2.1** האחריות לתכנון ודיווח על ניצול שעות התקן מוטלת על מנהלי בתי הספר. מספר השעות העומדות לרשות בית הספר יחושב ע"י המערכת, על-פי נתוני העלאה בשנה.
- בידי המנהלים ניתנים הכלים הניהוליים הנדרשים לביצוע תחשיב התקן הבסיסי באמצעות מערכת הסימולציה ב"תקנט".
- 2.2** הקצאת התקן הבסיסי תתבסס על מספר התלמידים התקינים אשר יקלטו במצבת.
- 2.3** כיתה חסרה תמנה עד- 19 תלמידים ותתוקצב בהתאם (חצי תקן של כיתה מלאה).

3. מילון מונחים

3.1. שעות אורך - מספר השעות המינימאלי הנלמד ע"י התלמיד בכיתתו, למשך יום הלימודים המחייב, לכל דרגת כיתה בנפרד. זאת, בהתאם לאפיון בית הספר.

3.2. שעות הנוספות על שעות האורך - שעות לימוד המוקצות לכיתה, בנוסף לשעות האורך.

ניתן להשתמש בהן באופנים הבאים:

שעות רוחב - שעות לימוד המוקצות לכיתה, בנוסף לשעות האורך, למשך יום הלימודים המחייב, ואשר באמצעותן ניתן לחלק את הכיתה לקבוצות שונות כגון:
שעות הרוחב הניתנות ע"י מורי בית הספר או ע"י מורי חוץ, אשר באמצעותן ניתן לחלק את הכיתה למספר קבוצות לימוד, לפצל מקצוע, ללמד בו-זמנית שני מקצועות (ויותר), להפעיל הפרדה מגדרית לנושאים שונים, ולשלב מספר קבוצות לימוד במעבדות, וכן, בשעורי חינוך גופני וכיוצא בזה.

לאחר ניכוי שעות האורך המינימליות המוקצות לכל כיתה ולכל תלמיד, (כמפורט בסעיף 4.3), יופעלו שעות הרוחב מיתרת שעות התקן הבסיסי, שעות מסלים מרכזיים, ובתנאי שתוכנית העבודה המוסדית אושרה ע"י הפיקוח.

שעות להארכת יום הלימודים - רצוי ומומלץ להשתמש בשעות שפורטו גם להארכה נוספת של יום הלימודים, מעבר לשעות האורך המינימליות לכיתה ולתלמיד שיפורטו להלן.

3.3. שעות יעוץ - ניתנות מתוך מאגר התקן הכולל של ביה"ס. השעות ניתנות למורה שאושר כיועץ לבית הספר.

עמוד 2 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

3.4. **כישורי חיים** - השעות ניתנות מתוך מאגר התקן הכולל של ביה"ס. בכל כיתה נורמטיבית תופעל תכנית כישורי חיים בהיקף של 1 ש"ש.

3.5. **בתי"ס שנכנסו לתוכנית "אופק חדש"** - שעות הניהול לתפקיד מנהל בית הספר ולתפקיד סגן מנהל בית הספר ושעות החינוך למורים שאינם "באופק חדש" הופחתו בחישוב התקן הבסיסי. המחנכים שלא הצטרפו לתוכנית "אופק חדש", יקבלו תוספת שעות חינוך בהתאם לשיבוץ שיעשה ע"י כא"ב במשרד, ובהתאם לסימון המחנכים ע"י מנהל ביה"ס במערכת "משכית - שיבוץ", בחלון "תפקידים".

4. תקן שעות של מוסד

על מנהלי המחוזות ועל המפקחים לוודא שבכל בית ספר תתאפשר מכסת השעות הכוללת להפעלת מתכונת שעות ההוראה שנקבעה בהנחיות המזכירות הפדגוגית והמנהל הפדגוגי. כמו כן, לימוד מקצועות היסוד, מבנה הלימודים, עקרונות ההוראה וארגון מערכת השעות בבית הספר היסודי, כפי שפורטו, תכנית היסוד (ליבה) לחינוך היסודי במדינת ישראל, תשס"ו/3(א), כ"ט בתשרי התשס"ו, 01 נובמבר 2000 ובמסמך מתנ"ה.

4.1 רפורמת הכיתה הקטנה – שכבה א'

בשנה זו לראשונה, בשכבה א', יקטן מספר התלמידים בכיתה עפ"י המתווה החדש. להלן הטבלה:

מס' תלמידים בכיתה	מדד גודל כיתה
34	1-7
33	8
32	9-10

שכבה א' אשר תמנה עד 39 תלמידים, כל תלמיד מעל מספר התלמידים בכיתה נורמטיבית, יזכה ב- 2 ש"ש.

שכבה אשר תמנה 40 תלמידים, הכיתה תפוצל לשתי כיתות, וכן הלאה, בהתאמה למדד גודל כיתה בית ספרי (לשכבה א').

ראוי להדגיש כי חלק בלתי נפרד מהשינוי הוא חיזוק מיומנויות היסוד. לכן, נמשיך להקצות שעות פיצול בכיתות א' ללימודי מתמטיקה ושפה- מינימום 5 שעות (חובה), עד 10 שעות (בחירה), בהתאם לתקן הבית ספרי.

עמוד 3 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

4.2 שכבה ב'

מדד גודל כיתה לשכבות ב' עומד על כ- 40 תלמידים.
מ- 41 תלמיד ומעלה תחושבנה 2 כיתות תקניות, מ- 81 תלמיד 3 כיתות תקניות וכן הלאה.
כיתה המונה עד 19 תלמידים, תוגדר ככיתה חסרה.
לצורך חישוב מספר הכיתות התקניות בבית הספר, תחושב כיתה חסרה כחצי כיתה תקנית.

4.3 משנה"ל תשע"ה החל משרד החינוך ביישום תכנית תקצוב דיפרנציאלי לצורך מתווה זה בשנה"ל תשע"ו, אוגמו 33% עפ"י הפירוט שלהלן:

4.3.1 שיפור השגים - מקור: (31) ייעודים: שפת אם (06) תיגבור לימודים (02) מתמטיקה (94) מדעים (76) מיצוי ומצוינות (52) – בשנה"ל תשע"ה הוקצו שעות במקור זה ובייעודים המפורטים, לשנה"ל תשע"ו יוקצו 67% של שעות שיפור הישגים (בסיס החישוב יהיה על פי הכללים שהיו נהוגים בשנה"ל תשע"ה) השעות יוקצו במקור: שיפור השגים (31) ייעוד: (09) יוזמות חינוכיות.

4.3.2 שעות ממ"ד אוגמו 33% ממקור: (08) ייעודים: שפת אם (06) אנגלית (93) מתמטיקה (94) הוראת המדעים (92) - 67% של שעות ממ"ד (בסיס החישוב יהיה על פי הכללים שהיו נהוגים בשנה"ל תשע"ה) השעות יוקצו במקור: שעות ממ"ד (08) ייעוד: (09) יוזמות חינוכיות.

4.3.3 33% ממוחצית תימרוץ כיתות גדולות.

4.4 גודל כיתה נורמטיבית בשכבות ג', ד', ה', ו', ז', ח', ט'

החל משנה"ל תש"ע ועל פי החלטת הממשלה החלה הפחתת מדד גודל כיתה נורמטיבית מ- 40 תלמידים. ההפחתה נעשתה בהתאם למדד הטיפול הבית ספרי. חישוב מדד גודל כיתה מתבצע אחת ל- 5 שנים.

החישוב שנערך בשנה"ל תשע"ה יחול על שכבה ג' וד' בלבד ובהעלאה לשנה, למשך 5 השנים הבאות עד לשנה"ל תשע"ט.
לשכבות ה' ומעלה יחול מדד גודל כיתה שנערך בשנה"ל תש"ע.

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

(מדד גודל כיתה הוא נגזרת ממדד הטיפוח של ביה"ס) כמפורט להלן :

מספר מרבי של תלמידים בכיתה	מדד גודל כיתה
40	1
39	2
38	3
37	4
36	5
35	6
34	7
33	8
32	9
32	10

4.4.1 אופן חישוב הכיתה הנורמטיבית לשכבה ג', ד', ה' ו' ו-ז-ט'

מספר התלמידים בשכבה חלקי מספר התלמידים (לפי מדד גודל כיתה של המוסד עפ"י הטבלה המופיעה בסעיף 4.2).

לדוגמא: אם מספר התלמידים בשכבה הוא 67 ומדד גודל כיתה הינו – 10, לפי הטבלה למעלה, מספר התלמידים לכיתה נורמטיבית הינו 32 לפיכך, יהיו בבית הספר בשכבת גיל זו, 3 כיתות נורמטיביות לפי החישוב $67 : 32 = 2.09$

כיתה 1 = 22 תלמידים   כיתה 2 = 22 תלמידים   כיתה 3 = 23 תלמידים

מספר התלמידים המרבי שנקבע לכיתה נורמטיבית על פי מדד גודל הכיתה, יופיע בפרטי מוסד ב"תקנט".

במקרים בהם סה"כ התלמידים בכיתה שווה ל - 32 ומעלה ושווה ל - 40 ומטה, אין שינוי בשיטת החישוב לכיתה נורמטיבית. במקרים אלו תינתן תוספת של שעתיים עבור כל תלמיד נוסף על מספר התלמידים המקסימאלי בכיתה, כפי שנקבע במדד גודל כיתה.

באתר ה-"תקנט", ניתן לראות בלשונית "פרטי מוסד" את מספר התלמידים המקסימאלי לכיתה שנקבע למוסד בפירוט השכבות.

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

4.5. חישוב שעות התקן

חישוב התקן הבסיסי הסופי נבנה מהפרמטרים הבאים:

א. תקן מינימום – שעות אורך מחייבות לכיתה

לכיתות א' – ב' 29 ש"ש

לכיתות ג' – ד' 31 ש"ש

לכיתות ה' – ו' ומעלה 32 ש"ש

ב. שעות תפילה – תוספת של 2 ש"ש לכל כיתה נורמטיבית לבתי"ס אשר בפיקוח הממ"ד. בתי"ס המאופיינים בתל"י, זכאים לתוספת שעות תפילה בהתאם לרשימה המועברת ע"י המפקח המרכזי (בין 1 ש"ש ל- 2 ש"ש).

ג. תמריץ עבור כיתות גדולות - תוספת שעות בהתאם למספר התלמידים בכיתה, על פי הטבלה שלהלן:

מספר תלמידים בכיתה	מצב חדש – שעות תמריץ לכיתה
20	0
21	0.167
22	0.334
23	0.501
24	0.668
25	0.835
26	1.002
27	1.169
28	1.336
29	1.503
30	1.670
31	1.837
32	2.004
33	2.171
34	2.338
35	2.505
36	3.173
37	4.175
38	5.177
39	6.179
40	7.181

עמוד 6 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

ד. תוספת שעות טיפוח למוסד - השעות מחושבות על בסיס נתוני טיפוח של תלמידי המוסד ומאוגמות בתוך התקן הבסיסי של המוסד (כמפורט בסעיף 14).

ה. בתי"ס המאופיינים בתכנית יוח"א - 37 שעות מינימום לכיתה נורמטיבית.

ו. שעות מורשת - בתי ספר ממלכתיים יהודים זכאים ל-1 ש"ש לכל כיתה נורמטיבית בשכבות ה, ו, ז, ח.

הערה: השעות הפרטניות אינן במניין שעות התקן ויש להפעיל אותן על פי המנהל הכללי "נוהלי הפעלת רפורמת אופק חדש" חוזר מנכ"ל תשעב/9(א), ט' באייר התשע"ב, 01 במאי 2012.

5. מצבת התלמידים

מצבת התלמידים משמשת לדיווח תלמידים למערכת החינוך, היא מהווה את בסיס המידע המרכזי לכל ההחלטות הקשורות לחלוקת שעות תקן לתכנון ופיתוח עתידי ועוד. היא בסיס מעקב ובקרה אחר ויסות וניידות התלמידים, טיפול במניעת נשירה וקביעת ההקצאה הסופית של שעות התקן. כמו"כ מצבת התלמידים משמשת נדבך מרכזי למסד נתונים ארצי, בין היתר לקביעת מדד הטיפוח ולהקצאת תקנים ותקציבים אחרים.

במהלך תקופת איסוף המצבת על מנהל ביה"ס להעביר דיווח למטה מצבת תלמידים בנוגע לכל התלמידים שילמדו בבית ספרו, כולל תיקון השגויים והכפולים (במקרה של תלמיד כפול יש לבדוק מול ההורים היכן ילמד התלמיד).

יש להקפיד שהדיווח למטה מצבת תלמידים ב-1.9.2015 י"ז באלול תשע"ה יהיה תקין ומלא. סיום איסוף מצבת לצורך הקצאת התקן נקבע לתאריך - 15.10.2015 ב' בחשוון התשע"ו. עדכונים לאחר תאריך זה לא יזכו את ביה"ס בתקן בסיסי והמנהל לא יוכל להפעיל שעות תקן מעבר להקצאת שעות התקן הסופית, המבוססת על נתוני קליטת מצבת התלמידים בלבד.

בתאריך 1 בספטמבר, י"ז באלול תשע"ה, מנהל ביה"ס יבדוק את נוכחות כל התלמידים שדווחו למטה מצבת התלמידים.

באשר לתלמידים שלא הגיעו לביה"ס, יש לבצע בירור מידי עם ההורים. במידה והתלמיד החל לימודיו בבי"ס אחר יש לדווח למצבת תלמידים מיד על "עזיבה".

הנחיות מפורטות בדבר איסוף מצבת התלמידים ניתן לראות במערכת ה"תקנט", בחוזרי מצבת תלמידים, בלשונית "חוזרים".

עמוד 7 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

אישור סופי של שעות התקן המאושרות יחושב רק לאחר סיום איסוף מצבת התלמידים. בית הספר יתקצב בגין התלמידים שייקלטו כתקינים במערכת הממוחשבת של משרד החינוך בתאריך ה' בחשוון התשע"ו (18.10.2015).

מספר התלמידים הקובע להקצאת התקן לשנה"ל התשע"ו, ייקבע עפ"י נתוני הקליטה במצבת תלמידים, בהפחתת ילדי החינוך המיוחד, כפי שדווחו במערכת התקן עד התאריך ב' בחשוון התשע"ו (15.10.2015) שבו יערך החישוב הסופי לכל בי"ס.

עם אישור ופתיחת כיתות בחנ"מ (בהתאם לאישורן במשבצת) במערכת התקן ותקצובן בשעות תקן, לא ניתן יהיה לשנות את מספרי התלמידים.

יש להקפיד כי עד למועד סיום איסוף מצבת תלמידים ייקלטו כל תלמידי בית הספר, אחרת עשוי בית הספר להיפגע במכסת שעות התקן המוקצות לו. לאחר תאריך זה בית הספר יפעל בהתאם למכסת השעות שהוקצתה לו, כהקצאה סופית.

מנהלי בתי הספר ימשיכו, כאמור, לדווח באופן שוטף על שינויים במספר התלמידים למטה איסוף מצבת תלמידים. באחריות המנהל לוודא שלא נעשתה חריגה ממכסת שעות התקן הבסיסי המגיעה לביה"ס על פי האמור לעיל.

מנהלי בתי הספר ירשמו לבית ספרם תלמידים עפ"י ההנחיות שפורסמו בחוזר מנכ"ל ס"א/7 (א) מתאריך 1 במרס 2002, וחוזר ס"ב/8 (א) ניסן התשס"ב, אפריל 2002 (הוראות קבע).

קיימים בתי ספר הנוהגים לנייד תלמידים בין השכבות וזאת על מנת לגרום לפתיחת כיתה ותקצובה.

לאחר הקצאת התקן התלמיד מנויד חזרה לשכבה בה אמור ללמוד.

מיותר לציין כי ניווד זה אינו תקין, בית ספר שיבצע מהלך כזה יקרא לבירור מול מנהל המחוז.

לתשומת לבכם – חשוב לדווח על התלמידים ברצף לימודי – תלמידים שיחרגו מדיווח

זה יופיעו בשגיאות הערה שלהלן:

581 – רצף לימודים לא תקין (תלמיד יורד/עולה/נשאר כיתה)

582 – גיל התלמיד חריג לכיתה

המנהל יידרש להסביר ולנמק למנהל/ת המחוז על כל חריגה בשעות התקן.

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

6. מערכת התקנט -

<http://hinuch.education.gov.il/TekenNet/Welcome.aspx>

פתוחה ושקופה ומאפשרת לכם בכל רגע נתון לבדוק ולבצע את הפעולות כדלהלן:

א. מחשבון סימולציה לחישוב התקן - באתר "תקנט" מופיע מחשבון סימולציה ככלי עבודה לחישוב התקן עבור מנהלי בתי"ס. על המנהל לתכנן את חישוב התקן בזהירות, תוך לקיחת מקדמי בטחון בתכנון תחזית התלמידים. יש להקפיד לא לשבץ מחנכים בכיתות שמספר התלמידים בהם הוא גבולי. במקרים בהם שובץ מחנך בכיתה גבולית אשר בפועל אינה תקנית, האחריות מוטלת על המנהל. פתיחת הכיתה תתאפשר באישור הפיקוח ורק לאחר שנמצא כי מצבת התלמידים יציבה ואין עזיבות.

ב. הצהרת מנהל - ניתן לראות את הצהרת המנהל המעודכנת ב"תקנט" (כפי שדווחה למטה מצבת תלמידים).

ג. חישוב התקן במערכת משכית שיבוץ - עד למועד איסוף מצבת תלמידים, חישוב התקן הבסיסי היסודי שיופיע "במשכית- שיבוץ" מבוסס על העלאה בשנה, בתוספת אומדן של גידול טבעי. עם תחילת איסוף המצבת, מספר התלמידים ישתנה בהתאם לנתונים שיקלטו, כך גם חישוב התקן יעודכן ויתבסס על נתונים אלו.

ד. החל מקליטת מצבת ניתן בכל רגע נתון לבצע מעקב אחר קליטת תלמידים תקינים במצבת התלמידים. כלי זה יאפשר לכם לבצע בדיקה של מספר התלמידים הנמצאים בפועל בבית הספר לעומת תלמידים קלוטים תקינים בבית הספר.

7. שעות לתלמידים עולים ולתלמידים תושבים חוזרים

שעות לתלמידים עולים הינן שעות תקן נוספות. הקצאת השעות עבור תלמידים עולים נעשית באופן אוטומטי, לאחר עדכון במצבת התלמידים.

7.1 הקצאת שעות להוראת עברית כשפה שנייה לתלמידים עולים חדשים

משרד החינוך מקצה לבתי הספר שעות עבור תלמידים עולים על פי תאריך עלייתם. השעות נועדו להקניית השפה העברית ולתגבור לימודי לתלמידים עולים ואין לנצלן למטרות אחרות.

להלן הנחיות מנהליות בנושא אופן ניצול השעות המוקצות לתלמידים עולים:
מנהל בית הספר ימנה מורה בעל/ת מיומנות בתחום הוראת השפה להוראת התלמידים העולים.

עמוד 9 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

ראוי להקצות את השעות למורה אחד או שניים לכל היותר, ולא לחלק את השעות בין מספר מורים גדול יותר.

אין למנות בעלי תפקידים כמו מנהל, סגן מנהל, רכז שכבה וכדומה להוראה בשעות אלה.

מנהל בית הספר יוודא שלכל תלמיד שובצו שיעורים קבועים במערכת השעות לשם רכישת השפה ושהוכנה לו תכנית עבודה אישית. חשוב להקפיד על כך שהתלמידים לא יצאו משיעורים שבהם הם יכולים להשתלב, כמו ספורט, אנגלית וכדומה.

השעות מיועדות לתלמידים העולים, הזכאים להן במלואן. הן אינן שעות רוחב ואינן מיועדות להקבצות, לפיצול כיתה או למילוי מקום מורה חסר.

מחנך הכיתה יהיה אחראי על ליווי התלמיד העולה ועל מעקב אחר התקדמותו בלימודים בעזרת "תיק תלמיד עולה".

יש לשלוח למפקח/מרכז קליטת תלמידים עולים במחוז את מערכת השעות, את תכנית העבודה של כל תלמיד ואת שם המורה המלמד אותו. רשימת המפקחים והמרכזים האחראים על קליטת תלמידים עולים במחוזות מצויה בנספח ב'.

7.2 בחינוך היסודי

- למי שעלה מאתיופיה לאחר 1.1.2012 – תקצוב השעות לפי הטבלה בנספח א'.
- למי שעלה משאר המדינות לאחר 1.1.2015 – תקצוב השעות לפי הטבלה בנספח א'.

שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד לתלמידים עולים ותיקים

תלמידים עולים אשר סיימו את תהליך רכישת השפה העברית כשפה שנייה ברמת הבסיס ועברו בהצלחה את מבדקי המדף, עדיין זקוקים פעמים רבות לתגבור ולהעשרת השפה וכן להשלמת פערים במקצועות הליבה.

לשם כך התלמידים זכאים להקצאת שעות בהתאם לקריטריונים האלה:

למי שעלה מאתיופיה מ-1.1.2005 ועד 31.12.2011 יוקצו 0.5 שעות שבועיות.

7.3 תלמידים תושבים חוזרים

א. כל תלמיד תושב חוזר בחינוך היסודי ששהה בחו"ל לפחות 4 שנים מלאות ורצופות, ושב לישראל לאחר התאריך 1.1.2015, זכאי להקצאה של שעה שבועית ייחודית אחת לשיפור העברית והשלמת פערים במקצועות הלימוד.

ב. מנהל בית הספר יבקש את השעות עבור התלמידים התושבים החוזרים וישלח למפקח/מרכז קליטת תלמידים עולים במחוזות את טופס פרטי הנוסע המעיד על שהייתם בחו"ל בהתאם להגדרת תלמיד תושב חוזר.

עמוד 10 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

- ג. המפקחים והמרכזים של קליטת תלמידים עולים במחוזות ייבדקו את טופס פרטי הנוסע ויאשרו את הקצאת השעות לאחר קבלת מערכת השעות של התלמיד ממנהל בית הספר.
- ד. המורים המלמדים את התלמידים התושבים החוזרים יהיו מתחום הוראת השפה או ממקצועות הלימוד שבהם התלמיד מקבל תגבור.
- ה. מנהל בית הספר יודא שיתווספו שעות לתגבור התלמידים בהתאם לצורך מסל השעות הפרטניות.
- ו. מחנך הכיתה יעקוב אחר התקדמותם בלימודים של התלמידים התושבים החוזרים בעזרת תיק תושב חוזר המצוי באתר האגף בכתובת זו:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Olim/Odot/Kela/Segel.htm>

באתר זה, יתעדכנו רשימת מפקחי ומרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות, וכן התוכניות המוצעות ע"י אגף קליטת תלמידים עולים.

8. מאגר מחוזי

המאגר המחוזי יוקצה בהיקף של 0.85 ש"ש לכיתה, על פי מספר הכיתות בפועל (מצבת תלמידים) נכון לחודש יוני 2015. תוספת השעות שניתנת למאגר המחוזי מיועדת לפתרון כל הבעיות במחוז, כאשר על מנהלי המחוזות מוטלת החובה לפתור קודם את כל הבעיות הפרופסיונליות במחוז.

9. שיבוץ תלמידים עפ"י אזורי רישום

מנהלי בתי הספר ירשמו לבית ספרם תלמידים עפ"י ההנחיות שפורסמו בחוזר מנכ"ל ס"א/7(א) מתאריך 1 במרס 2001, וחוזר ס"ב/8(א) ניסן התשס"ב, אפריל 2002 (הוראות קבע).

בתי ספר שיקלטו תלמידים שאינם גרים באזור הרישום ללא האישורים המתאימים, לא יקבלו תקנים והוצאות נלוות בגין תלמידים אלה.

האחריות הישירה למילוי ההוראות חלה על מנהל בית הספר ועל המפקח הכולל המופקד על המוסד החינוכי.

מנהלי בתי הספר יכינו את תחזית הכיתות והתלמידים לשנת הלימודים התשע"ו. במידת הצורך הם ייעזרו במחלקת החינוך ברשות החינוך המקומית, במפקח על בית הספר ובמנהל המחלקה לתקן במחוז. באחריות מנהלי בתי הספר לשמור על מסגרת תקן המתקצבת שכן, אי שמירה משמעותה חריגה מתקציב המדינה.

עמוד 11 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

לאחר הכנת התחזית יחשב כל מנהל בית ספר את תקן השעות העומד לרשותו. באחריות המנהלים לתכנן את שיבוץ התלמידים בכיתות וקביעת המורים המלמדים על בסיס של 95% מהשעות המגיעות לבית הספר, על פי התחזית שהוכנה.

מנהל בית הספר אחראי **אחריות אישית** להכנת תחזית הכיתות והתלמידים לשנת הלימודים התשע"ו, ולמניעת חריגה בניצול שעות התקן.

10. שעות הלימוד

מנהלי בתי הספר מתבקשים לוודא שמכסת השעות הכוללת תאפשר לקיים את מתכונת שעות ההוראה שנקבעה בהנחיות שפורסמו ב"מתנ"ה". באתר שכתובתו:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/MinhalPedagogi/matana/2016.htm>

כמו כן יש לוודא שהשעות שהוקצו לתקן הבסיסי, תהיינה "שעות אורך", יתרת השעות יכולות לשמש כ"שעות רוחב". אין להמיר שעות הוראה לשעות אחרות כמו לשעות תפקיד או שעות לתכניות תוספתיות אחרות. **שעות התקן מיועדות למטרות המוגדרות בלבד.**

שעת הסיום של יום הלימודים לפי מספר שעות האורך הניתנות באותו יום לתלמיד מבוססת על התחלת יום הלימודים בשעה 08:00. כל שינוי בשעת ההתחלה מחייב התאמת שעת הסיום.

עפ"י הנחיית הנהלת המשרד אין ללמד **בשעת אפס בכל** מערכת החינוך! בבתי ספר הלומדים 5 ימים בשבוע - מותרת האפשרות ללמד גם 9 שעות באחד מימי השבוע.

11. סלים מרכזיים

- 11.1 אגף אמח"י העביר לרפרנטים על הסלים המרכזיים את המכסה העומדת לרשותם, בכל נושא.
- 11.2 אגף אמח"י יקצה את השעות למחוזות, אשר יקצו שעות אלה לבתי הספר.
- 11.3 חלוקת השעות תוגש על ידי הרפרנטים בצירוף נספח המפרט את המטרות, הקריטריונים ודרכי הבקרה של השעות המחולקות על ידו.
- 11.4 הרפרנטים הממונים על הנושאים, נתבקשו לא להודיע על חלוקת השעות בדרך אחרת, על מנת למנוע התחייבויות כתוצאה ממסירת הודעה בעל פה.
- 11.5 מנהלי בתי"ס אינם רשאים להפעיל את השעות, כל עוד לא עודכנו הנתונים במערכת – "תקנט".

עמוד 12 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

11.6 להלן הנושאים הנכללים בקטגוריה זו: מחוננים, מצטיינים (יופעלו כשעות אורך בלבד) במשך יום הלימודים, שעות רווחה, בתי"ס ניסויים ושעות חמ"ד.

בתי ספר שנכנסו לרפורמה "אופק חדש" יוכלו להשתמש בשעות הסלים המרכזיים, כשעות הוראה בלבד, אין להקצות מסלים אלו לשעות תפקיד.

12. שעות לתלמידים חולים

ניתנות ע"י מורי ביה"ס לילדים חולים שאושרה להם תוספת שעות פרטנית על ידי המחוז אין להפעיל שעות אלה בבית התלמיד או בבתי חולים לילדים מאושפזים.

13. שעות טיפוח

במטרה לקדם שוויון הזדמנויות לכל תלמיד ותלמיד, גובש מודל תקצוב דיפרנציאלי במערכת החינוך היסודי. המודל מגדיר סל בסיס שוויוני ואחיד לכל כיתה ועל גביו תקצוב נוסף לפי צרכיו של כל תלמיד בהתאם למדד הטיפוח.

משמע, תקן הבסיס זהה לכולם, ונקבעו שעות תקן הבסיס המחייבות והמתוקצבות לכל דרגת כיתה (כמופיע במתנ"ה בפרק ה': משאבים).

בחלק מהסלים האחרים של ביה"ס יחול שינוי- תוספת/גריעה של שעות בהתאמה למודל התקצוב הדיפרנציאלי. התוספת תבוא לידי ביטוי בהגדלת היקף שעות הטיפוח בהתאמה למצב החברתי- כלכלי של ביה"ס.

יישום מודל התקצוב החדש החל בשנת הלימודים תשע"ה בשיעור של 10% מסך השינוי של שעות ההוראה לבית הספר ויעמוד בשנת תשע"ו על שיעור של 33%.

היישום יתפרס על פני חמש שנים (יישום מלא בשנת הלימודים תשע"ט).

התוצאות העיקריות המצופות:

1. עליה עקבית בהישגי התלמידים המתקשים בתחומי הליבה.
2. עליה עקבית במדדי האקלים הבית ספרי.
3. עליה עקבית בהתמדת התלמידים.
4. עליה עקבית בתפקודי לומד המותאמים למאה ה-21.

הניקוד להקצאת התקציב לביה"ס היסודי נקבע על בסיס מדד הטיפוח של בית הספר, מספר התלמידים ואחוז בתי"ס שייחוו ממשאבי הטיפוח על פי החלטת המשרד.

עמוד 13 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

מדד הטיפוח של המוסד הינו ממוצע עשירוני הטיפוח של כל תלמידי ביה"ס. המדד הינו אחיד לכל המגזרים.

להלן מרכיבי מדד הטיפוח: השכלת הורים (המשכיל ביותר) 40%, הכנסות לנפש 20%, פריפריאלית 20%, ארץ לידה/ארץ מצוקה 20%.

א. לבתי ספר חדשים, המתוכננים להיפתח בתשע"ו ואשר יהיו זכאים על פי הקריטריונים, תוקצינה שעות טיפוח בשנה הראשונה בהתאם לממוצע המדד של הרשות אליה הם שייכים.

ב. הנחיות אלו, גובשו על ידי הוועדה לסל הטיפוח ונועדו לקבוע, בין היתר, קווים מנחים וברורים להפעלת שעות הסל על ידי המחוזות ועל ידי בתי הספר, בהלימה למדיניות הטיפוח של משרד החינוך.

13.1 הקצאת שעות הסל:

הקצאת השעות לבתי הספר נקבעת על פי שלושה פרמטרים:

א. מדד הטיפוח, המורכב מארבע קריטריונים: השכלת הורים, הכנסה לנפש, פריפריאליות, ארץ לידה/ ארץ מצוקה.

ב. גודל בית-הספר - מספר התלמידים הלומדים בכל כיתה ושכבת גיל.

ג. שיעור בתי הספר הזכאים למשאבי טיפוח

13.2 אוכלוסיית היעד:

תכניות הטיפוח נועדו לצמצם פערים ולקדם תלמידים מאתגרים הנמצאים בסיכון לנשירה סמויה/ גלויה ו/או המתקשים בלימודיהם ובהסתגלותם למערכת הבית ספרית.

13.3 ייעוד הסל ומטרותיו:

שעות הטיפוח יסייעו לבתי"ס למקד את העבודה על פי הדגשים הבאים:

- הקצאת 20% מהשעות לשעות ייעוץ חינוכי ומת"ל (מאבחן תפקודי למידה).
- שיפור תפקודי לומד והישגים בתחומים שונים.
- מניעת נשירה וחיזוק ההתמדה בדגש על ילדים בסיכון.

עמוד 14 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

- חיזוק מיומנויות יסוד- שפות, מתמטיקה, מדעים.
- מתן מענים ייחודיים ודיפרנציאליים תוך יישום תכניות אישיות לקידום תלמידים מתקשים ומצטיינים.
- מיסוד מסגרות נוספות לאינטראקציה מורה-תלמיד והעצמה אישית.
- העמקת הקשר עם ההורים ועבודה עם משפחות מתקשות.
- העמקת החינוך הערכי- חברתי.
- קליטת מתמחים במודל שני מורים בכיתה.

בחינוך הערבי, בנוסף למפורט לעיל, יושם דגש מיוחד על:

- חיזוק מיומנויות יסוד- ערבית, עברית לדוברי ערבית בדגש על חיזוק מיומנויות ההאזנה והדיבור, אנגלית ומתמטיקה.
- בכל כיתות א'-ב' תופעל תכנית טעימות בשפה העברית בהיקף של 2 ש"ש מתוך סל התקן, יוח"א או שעות תקצוב דיפרנציאלי.
- בכל כיתות ג'- ו' תופעל תכנית "עברית על הרצף בהיקף של 1 ש"ש מתוך 4 שעות ליבה מסל התקן, יוח"א או שעות תקצוב דיפרנציאלי
- אמנויות לסוגיהן
- חינוך בלתי פורמאלי

13.4 . נוהל הכנת תכניות הטיפוח ואישורן

- א. בית הספר יכין תכנית ייעודית לשימוש בשעות הטיפוח המתווספות, בהלימה לדגשים המפורטים לעיל.
- ב. ניתן להשתמש בשעות אלה להארכת יום הלימודים, הוראה בקבוצות קטנות ועבודה במודל של שני מורים בכיתה.
- ג. תכנית העבודה לשעות הטיפוח הינה חלק מתכנית העבודה הבית ספרית הכוללת.

עמוד 15 מתוך 19

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

- ד. בית הספר יציג את תכנית העבודה הבית ספרית, ובמסגרתה את התכנית הייעודית לשימוש בשעות הטיפוח בפני הוועדה המלווה וישתף בשיקולי הדעת שהנחו אותו בגיבוש התכנית. תכנית העבודה תאושר על ידי הוועדה המלווה הבית ספרית.
- ה. ממונה שח"ר במחוז וממונה התכנית לתקצוב דיפרנציאלי במחוז יהיו חברים בוועדה.
- ו. הפיקוח הכולל ילווה את תהליך גיבוש התכנית ויישומה, תוך ניצול אפקטיבי של המשאבים התוספתיים שהוקצו.
- ז. האחריות הישירה להגשת התכניות ולביצוען בהתאם לחוזר זה מוטלת על מנהל בית הספר.
- ח. על מנת לבנות מענים התואמים את הצרכים הייחודיים של בית הספר, רצוי להיעזר במאגר התוכניות שהמשרד מפעיל והמפורסם ב"תפני"ת". מומלץ לפנות לקבלת הדרכה וסיוע אצל הגורמים הבאים: ממונות פדגוגיות לתקצוב דיפרנציאלי במחוזות (14.6), ממונים שח"ר במחוזות (14.7), מנחות המודל הפדגוגי לתקצוב הדיפרנציאלי ומנחות ההכלה המחוזיות (ראה סעיף 14.8).

13.5. כלים לבדיקת תפוקות לניצול שעות סל הטיפוח:

- א. בבית הספר ינוהל מעקב מתועד ובאופן שוטף אחר התקדמותם של התלמידים הנהנים משעות סל הטיפוח (תיק תלמיד ו/או במנב"ס). יש להכין תכנית עבודה אישיות מכוונת לתוצאות. יש לוודא עבודה על פי קריטריונים ברורים ואחידים לשימוש בשעות אלה ולאיכותן. חשוב להשתמש בתוצאות מבחני POST PRE ומבדקי הערכה.
- ב. במידה שבית הספר לא מצליח לקדם את התלמידים על פי התכנית, שיפור יתבקש מנהל בית הספר לבחון מחדש את התכנית, הכלים ורכיביה ובמידת הצורך לשנות אותה, תוך היוועצות עם הוועדה המלווה הבית ספרית.

13.6 להלן רשימת הממונות הפדגוגיות לתקצוב דיפרנציאלי במחוזות:

מחוז	ממונה תקצוב דיפרנציאלי	דוא"ל	טלפון
צפון	גבי אראלה אשכנזי	erellaas@education.gov.il	050-6283511
ירושלים	גבי תמירה בן-ארי	tmirabe@education.gov.il	054-7711898
חיפה	גבי סיגלית כהן	sigalitco@education.gov.il	050-6282945
מרכז	גבי רחל אלניר	rachelelni@education.gov.il	052-8365161
ת"א	גבי רחלי כהן-סמסון	rachelico@education.gov.il	050-6283032
דרום	חסר		

עמוד 16 מתוך 19

מדינת ישראל
משרד החינוך
סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

13.7 להלן רשימת מפקחי אגף א'-חינוך ילדים ונוער בסיכון:

מחוז	ממונה חינוך ילדים ונוער בסיכון	טלפון
מטה	עינת בן עמרם	02-5603771
צפון	גבי עדנה נודלמן	04-6500340
ירושלים	מר שלום מוחה	02-5601533
חיפה	גבי לאה ווגסטף	04-8632614
מרכז	גבי אסתי יוסף	03-6896520
ת"א	איריס אביוב ציגל	03-6896341
דרום	גבי זיוה בן אטב	08-6263254

13.8 להלן רשימת מדריכות הכלה ודיפרנציאלי

מחוז	מנחה הכלה	טלפון
מטה	מוריה טלמור	0546355876
מטה	מלכה סימן טוב	0528697160
צפון	גבי עליזה שפירו	0507362623
ירושלים / מנח"י	גבי עידית הוכנברג	0507371380
חיפה	גבי נרקיס שור	0544401314
ת"א	גבי מיכל פרנקל	0522923755
דרום	גבי יעל גודל	0528697160

עמוד 17 מתוך 19

מדינת ישראל
משרד החינוך
סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

15. בקרת ניצול התקן

משרד החינוך יפעיל גם השנה מערך בקרה נרחב, על מנת להבטיח את ניצול תקן השעות בהתאם ליעדיו המקוריים ולוודא מילוי ההוראות ככתבן וכלשונו.

בתהליך הבקרה ייבדק רישום השעות השונות במערכת השעות, כפי שפורטו בחוזר זה.

מכתב בנושא נמצא בתקנט בלשונית חוזרים.

בכבוד רב,

אריאל לוי

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

העתק: גב' מיכל כהן, סמנכ"לית המשרד

גב' עירית בירן, סגנית פדגוגית מנהלת המינהל הפדגוגי

גב' יהודית קדש, מנהלת אגף א' חינוך יסודי

מר מנחם מזרחי, מנהל אגף א' אמצ"י

גב' מאיה שריר, מנהלת אגף קליטת תלמידים עולים

מר סער הראל, מנהל אגף שחר

גב' אתי סאסי, מנהלת מינהלת ניהול עצמי ודיפרנציאלי

גב' סימה עובדיה פורצנל, מנהלת תכנית הליווי הפדגוגי תקצוב דיפרנציאלי

עמוד 18 מתוך 19

מדינת ישראל
משרד החינוך
סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

נספח א' : מפתח להקצאת השעות לתלמידים עולים

מספר השעות	מספר התלמידים העולים
6	3 – 1
10	9 – 4
15	14 – 10
20	19 – 15
29	24 – 20
32	29 – 25
34	39 – 30
36	44 – 40
38	49 – 45
40	54 – 50
42	59 – 55
45	64 – 60
50	69 – 65
53	74 – 70
55	79 – 75
60	84 – 80
63	89 – 85
66	94 – 90
70	99 – 95
73	104 – 100
76	109 – 105
80	114 – 110
83	119 – 115
86	124 – 120
90	129 – 125
93	134 – 130
96	139 – 135
100	144 – 140
103	149 – 145
106	154 – 150
110	159 – 155
113	164 – 160
116	169 – 165
120	174 – 170
123	179 – 175
126	184 – 180
130	189 – 185
133	194 – 190
136	300 – 195

עמוד 19 מתוך 19